

D • N

5/1 1949

Hr Lange säger ifrån

Att man på norskt håll allmänt anser en samverkan väster ut medföra större trygghet än en nordisk samordning har sedan länge klarlagts, främst genom uttalanden av den norske utrikesministern. Detta uppenbara faktum har emellertid i Sverige in i det sista förnekats av språkrören för en svensk eller nordisk isolationism. Man har utgått från att den svenska utrikesledningen skall segra i den nordiska dragkampen, att Norge skall böja sig för det av hr Undén företrädde neutralitetskravet hellre än att uppges den skandinaviska enigheten.

Den illusionen kan inte bevaras av någon efter utrikesminister Langes intervjuuttalande i måndags. Hr Lange förklarade det vara naturligt "att vi i första hand undersöker i vad mån vi kan stärka vår ställning genom att bygga ut samarbetet på alla områden med Danmark och Sverige och med Island — på vissa områden också med Finland". Men, fortsatte han, "ju mera vi sätter oss in i dessa frågor, desto mera tror jag att vi kommer att få klart för oss att om vi vill dra full nytta av modern teknik och de möjligheter den erbjuder, måste vi söka bygga ut samarbetet med folk vi känner oss besläktade med också utanför Nordens gränser. Vi får hoppas att Danmark och Sverige för sin del kommer till samma resultat, så att vi kan hålla ihop också inom den utvidgade samverkan som står före, liksom vi redan gör det i arbetet på Europas ekonomiska återuppbyggnad." Detta yttrar hr Lange redan innan utredningarna avslutats om förutsättningarna för militär samverkan i Norden. Han klargör därmed att dessa utredningar, som på grund av hr Undéns önskan inte får omfatta frågan om väst-samverkan, i själva verket inte kan ge något positivt resultat. Trygghet för Norden kan inte vinnas genom den militära skandinavism till vilken den svenska regeringen hittills velat begränsa samverkan för freden.

Då den norske utrikesministern uttrycker förhoppningen att Danmark och Sverige skall ansluta sig till hans ståndpunkt har han utan tvivel bakom sig en stark opinion i alla de nordiska länderna. En svensk isoleringspolitik är över huvud farlig, men den ter sig orimlig om Norge — och sannolikt även Danmark — beslutar samverkan väster ut. Den svenska isoleringen blir påtagligare och farligare genom att den nordiska isoleringen brytes. Sverige kommer i motsättning till sina nordiska grannar lika väl som till de väststater utan vilkas hjälp vi är helt beroende av de ryska maktspråken. Vi kommer att ställas utanför eller i varje fall i sämre klass när det gäller anskaffande av den för försvaret nödvändiga tekniska

utrustning om vilken hr Lange talar. Vår vinst blir ingen — ty finns det någon som inbillar sig att en rysk aktion mot Norge och Danmark skall respektuera Sveriges neutralitet? En ändring av den svenska politiken av den art som hr Lange ännu säger sig räkna med skulle innebära en praktisk skandinavism, kombinerad med garantier väster ifrån. Sannolikt skulle en sådan nyorientering kunna ge alla de nordiska staterna bättre villkor i förhållande till västmakterna än Norge och Danmark ensamma kan få.

De svenska isoleringsivrarnas reaktion inför hr Langes tal är förnedrande för svensk debatt. Stockholms-Tidningen hänvisar som försvar för sin linje till att den delas av "det överväldigande flertalet" svenskar, trots att det klarlagts att samverkan både i Norden och med västern har större anslutning bland väljarna än en till Norden begränsad samverkan. Det sägs vidare att Norge genom en samverkan väster ut skulle påläggas tunga bördor. Tror någon att Norge behöver ett starkare försvar om det har garantier från USA än om det har löfte om hjälp blott från Sverige? Aftonbladet nämner inte Lange; för tidningen har Walter Lippman plötsligt blivit en auktoritet därför att han ensam bland amerikanska experter motsätter sig amerikanska garantier åt småstater — att Truman och senaten uttalat sig i rakt motsatt riktning finner man inte skäl att nämna. Aftontidningen säger helt enkelt att Norge mår bäst av en anslutning väster ut om det önskar krig. I denna socialdemokratiska tidning blir alltså den norska socialdemokratis politik uttryck för krigsvilja.

Inför argument som dessa borde det för varje läsare stå klart att isoleringslinjen är dömd av sina egna. Det är regeringens och riksdagens plikt att på allvar ompröva Sveriges ställningstagande.